

לזכרו....

שבט תש"ט

עקדת יצחק

להורים הדווים נטפי תנחומים בכוס היגונים

היד תרעד השערות סומרות.... נטפי תנחומין?

היש מנחם? יותר מדי גדול הכאב.

אין תנחומים כי רבה האבדה ואין להשיבה.

וקשה קשה לכתוב על "יצקל" כי איננו...

ודואב הלב וצורב כי לא תראה יותר את חיוכו הביישני על שפתיו... צנוע מילדותו, בישני. בנחת נאמרים דבריו. מלה בסלע, קטעי מלים, אבל, בעלי משקל...

מאוחר התחיל לדבר בילדותו. עוד יספיק לדבר. נפשו היתה צמאה לספוג הרבה, להקשיב, ללמד. מוכן תמיד לעזור בכל לבו ונפשו, בלי כל חשבונות ובלי כל מחשבות... עוד בילדותו כששאלוהו במה בדעתו לעסוק כשיגדל, היה עונה שרוצה להיות רופא, לרפא חולים, להחיש עזרה לזקוקים, לסובלים וכשגדל וראה את הנוער העובד, הנוער המחוטר עבודה, נוער רעב ועזוב מתהלכים ללא תורה וללא השכלה הרגיש כעלבון צורב בלבו. על מה ולמה סובלים העלובים האלה? אסף אותם. פתח מועדון בשבילים, דאג לגרום כמה שעות של קורת רוח, להביא מרפא לנפשם המעונה. הן מילדותו היה חלומו להיות אח לכל דואב. תכונתו הנפשית הנאצלה לעזור, להביא נחמה לכל מר לב, הוא אשר דחפתו ללמד בסמנריון למורים. להכשיר את עצמו להוראה לחנך ולהדריך.

פעמים רבות דבר על מורים, שאינם יודעים להעריך את התפקיד הנעלה שהוטל עליהם... המורה צריך להיות חבר, קרוב ולהבין את לב התלמיד, לדעת לפענח את המציק והלוץ בלב הילד הצעיר... להיות לו לאח ולרע.

ומי כמוהו המצטיין בלב רגיש המוכשר למלא בנאמנות תפקיד עדין ואחראי כזה. וכדי להיות מחנך טוב, הרי קודם כל הוא צריך להיות לדוגמא.

וכדוגמא טובה בבחינת 'ממני ראו וכן תעשו' עזב את הלימודים בשעה שארצנו הוקפה אויבים. וימהר לעמוד בשורת המגינים. הלב לא נרתע. בפשטות ובצניעות עשה את המוטל עליו.

הבן אשר כ"כ הרבה ושמע וינק מהשרשים העמוקים של ההורים המגשימים את חלום הדורות. להחיות ולבנות את ארצנו, כי בחלב דמנו ובשלד עצמותנו הקימונו לנו ארץ זו. ועתה בשעת סכנה, קם הבן להגן עליה, עליו להמשיך את מעשי האבות. ויצא אל הנגב ובדמו הרווה את שממת הנגב. דם טהור.

והנגב יפרח, וכגן עדן יהפך המדבר כי בדם בנינו הוא רווי.

א . חרמוני

על יצחק ארליך

ארשת פנים של תלמיד חכם לעתיד לבוא, ליותה את הילד, הנער, הבחור ולבסוף את החייל בקסדה על רובהו מכותף עד יומו האחרון. איציק זה שמו בכל אשר פנה מכתת בית הספר עד לסמינריון.

מבית ההורים הביא עמו, עוד לכתות הנמוכות של בית הספר, מטען של נאמנות לכל דבר צבורי, תנועת, חברותי ורוחני, וכל זה התמזג בצורה מופלאה - הופעה נדירה מאד - עם כשרון תפיסה, נפש שוקקה. יחד עם זה שקט פנימי, בטחון עצמי והסבר פנים מרגיע ומניח את הדעת של הבא עמו במגע.

ישותו החלה להפיק מתוכה ולהניב תנובה רבה של תרבות, ארגון והדרכה בסניף הנוער העובד, באותם השנים שבין הילדות והבגרות.

הסניף היה עזוב מציוד והדרכה, עששית הנפט העסיקה בערבים לא במעט, את קבוצת המדריכים שבתוכם היה איציק התוסס ביותר.

לאחר מאמצים של כריתת עצים בשביל עמודי חשמל רכוז החומרים הדרושים ותקציב מועט, הוכנס חשמל לסניף - ויהי אור.

אור אחר החל לזרוח גם מהספריה הקטנה דלת הספרים, מה רבה היתה נחת-הרוח, בראותי פעם את איציק משוחח עם קבוצת חניכים, בני העדה התמנית, בעלי עינים שחורות לוחטות - הנאמנים כל כך לטיפוסי שלום עליכם - על היצירות ההם וכולם יחד צוחקים בכל פה בהרפתקאותיו החינניות של היתום איטי מוטל בן פסי החזן. הנערים מאליפים מבטים, כאילו המדובר הוא, באחד בן שכונתם המוכר להם.

למספר שנים נעלם איציק מהאופק של הציבוריות המקומית, נפגשנו לעיתים בבואו לביקור ואגב פריסת שלום ידענו כי הוגלה הבחור למקום של תורה ושם, בסמינריון אשר בגבעת השלושה קולט הוא השכל ודעת כבור סיד שאינו מאבד טיפה, וסופו שיחזור אלינו כמעין המתגבר.

הגיעו ימי יוני יולי 1948 - ואנחנו קבוצת זקנים חופרים מול פני נגבה המופצצת באכזריות, חבורות חבורות עולים בחורנו על ציודם הצבאי - אז עדיין זעום מאוד - במעלה נגבה ואנו מלווים אותם בתפילה חרדה נוקבת תהום הנפש. בקבוצה שנטתה לפוש לידינו נמצא - לשמחתנו המעולה בחרדה - איציק.

חייל עם כל החימוש, באותם הרגעים המעטים נגוזה החרדה, כולו אומר בטחון, הדרך היא טבעית בשבילו, יעודה לו מימי הורתו מאז הנקתו השקתו חלב - תנובת משך הביתה - לוותה את התפתחותו הגופנית והרוחנית למען הגיעו הלום.

כחידה ריחפה התעלומה על איציק במשך חדשים מספר מעל בית הוריו השכולים ידידי הבית ומוכיריו, עד בא ההודעה הרשמית על איציק כי איננו. ואנו שעל שום מה יצאנו שלמים מהרת עולמנו זו, מנקרת בנו המחשבה איך להנציח לחיי עולם את רוחם של אותם הבנים שנגדעו באיבם למען נדע אותם ולא ימוש זכרם מנגד עיננו.

זאב גינזבורג

אדר תש"ט, ראשון לציון